

UDK: 81'366
81'373
Pregledni rad
27. V. 2022.

JOSIPA ŠUNJIĆ*

MARIJA VUKOJA MIKULIĆ**

VEZANI LEKSIČKI MORFEM: KAKO SE PIŠU NA PODRUČJU ŽUPANIJA (HNŽ, ZHŽ, HBŽ) I U INTERNETSKIM NOVINSKIM ČLANCIMA?

SAŽETAK

Čovjek živi u svijetu u kojemu pojedini pojmovi odgovaraju pojedinim sadržajima. Kada susretnemo neki novi sadržaj, pronalazi se i novi izraz. Najčešće novi izrazi nastaju od riječi koje su nam već poznate. U tvorbi postoje osnove koje ne dolaze kao osnove samostalnih riječi, nego dolaze samo u tvorbi složenica (u njezinu prvom ili drugom dijelu) i nazivaju se vezanim leksičkim morfemima. Mogu dolaziti na mjestu prefiksa ili sufiksa, pa su i označavani kao prefiksoidi ili sufiksoidi. Analizom gramatika, pravopisa i jezičnih savjeta utvrđeno je da se u hrvatskome jeziku vezani leksički morfemi (prefiksoidi) pišu sastavljeno, kao jedna riječ.

Cilj je ovoga rada bio ustvrditi kako se na području triju hercegovačkih županija (Hercegovačko-neretvanska, Zapadnohercegovačka i Hercegbosanska) pišu vezani leksički morfemi, odnosno pišu li se u skladu s normom hrvatskoga standardnog jezika. Iz baze podataka registriranih obrtničkih i ugostiteljskih objekata te portala *Večernji.ba* i *Dnevni.ba* izdvojeni su vezani leksički morfemi *auto-* i *foto-*.

U drugome dijelu istraživačkoga rada analizirani su internetski novinski članci koji su sadržavali pojam *korona* i njegove izvedenice u razdoblju od ožujka 2020. do ožujka 2021. godine, jer se i tvorenice koje u prvome dijelu imaju sastavnicu *korona-* pišu kao vezani leksički morfemi, sastavljeno.

Ključne riječi: vezani leksički morfem, prefiksoid, sufiksoid, tvorenica

* University of Mostar, Mostar, Bosnia and Herzegovina, josipa.sunjic@sum.ba

** University of Mostar, Mostar, Bosnia and Herzegovina, marija.vukoja@ff.sum.ba

UVOD

Poznato je da se jezik ostvaruje govorom i pismom. Kada se ostvaruje pismom, služimo se slovima, razgodcima, pravopisnim znakovima i bjelinama (razmacima među riječima). Hrvatski standardni jezik uređen je eksplicitnom (svjesnom, planskom) normom, tj. pravilima (pravopisom i gramatikom) i popisom (normativnim riječima) (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2006: 19). U ovome radu nastojalo se istražiti kako se na području triju hercegovačkih županija u kojima je većina govornika hrvatskoga jezika (Hercegovačko-neretvanska, Zapadnohercegovačka, Hercegbosanska) pišu vezani leksički morfemi, odnosno pišu li se u skladu s normom hrvatskoga standardnog jezika. Isto tako, analizirani su i novinski članci u kojima se rabio pojam *korona*, odnosno način njegova pisanja s obzirom na to da je, također, riječ o vezanome leksičkom morfemu. U prvome poglavlju donijet će se teorijsko objašnjenje u svezi s pisanjem vezanih leksičkih morfema (prefiksoida) u hrvatskome jeziku.

U drugome dijelu rada opisana je metodologija istraživanja pomoću koje je analiziran način pisanja vezanih leksičkih morfema iz baze podataka i internetskih novinskih članaka koji pišu na hrvatskome jeziku, a sadržavali su pojam *korona* i njegove izvedenice u razdoblju od ožujka 2020. do ožujka 2021. godine.

U trećemu dijelu prikazani su rezultati istraživanja te su analizirani najvažniji rezultati. U zaključku su navedeni metodološki nedostaci ovoga istraživanja te su dane smjernice za potencijalna druga istraživanja.

1. VEZANI LEKSIČKI MORFEMI

U tvorbi postoje osnove koje ne dolaze kao osnove samostalnih riječi, nego dolaze samo u tvorbi složenica (u njezinu prvom ili drugom dijelu). Takve se osnove nazivaju vezanim leksičkim morfemima: *aero-*, *auto-*, *-lo*, *-fil*, *-manija*, *-man* (Babić, 1991: 34). Mogu dolaziti na mjestu prefiksa ili sufiksa, pa su i označavani kao prefiksoidi ili sufiksoidi, primjerice: *heliiodrom*, *kinoteka*, *velegrad* itd. Ponekad je teško pronaći vezu između vezane osnove u prvome dijelu i prefiksa pa ih

se nekada navodi kao prefikse, a nekada kao vezane osnove. Ako je riječ punoznačna, govorimo o prefiksima (*protu-* je prefiks jer je alomorf pridedloga protiv).

Velik broj riječi u hrvatskome jeziku nastaje pomoću prefiksoida. Ova posebna tvorbena osnova dolazi samo u složenica. Prefiksoidi se i sufiksoidi još nazivaju i vezanim leksičkim morfemima. U vezane leksičke morfeme ubrajaju se glasovni nizovi tipa: *auto-*, *avio-*, *bio-*, *foto-*, *makro-*, *video-*, *zoo-*, ..., odnosno tipa *-bus*, *-fil*, *-filija*, *-man*, *-manija* (Barić i dr., 2007: 289).

Prilikom pisanja složenica sa sufiksoidima ne nailazi se na probleme, ali u praksi postoje tri načina pisanja složenica s prefiksoidima:

1. pisanje kao dvije riječi
2. pisanje sa spojnicom
3. pisanje kao jednu riječ.

Frančić, Hudeček i Mihaljević (2006: 170) navode da je ispravno pisati takve riječi sastavljeno (kao složenicu): *aerodinamika*, *cyberkafić*, *fotoklub*, *fotostudio*, *videokazeta*, *videoklub*, *hidromasaža*, *mikroprocesor*, *mikroročunalo*.

Nives Opačić u svome priručniku *Reci mi to kratko i jasno* (2015: 15) za tvorenice koje u prvome dijelu imaju prefiksoid navodi sljedeće: „Složenice kojima je prvi dio grčka riječ *aero-* ne pišemo u hrvatskom jeziku sa spojnicom (dakle nisu polysloženice) nego sastavljeno, kao jednu riječ: *aeroklub*, *areodrom*, *aerodinamika*, *aeronutika*, *aeromiting*. Naravno, tako će se ponašati i njihove izvedenice (*aerodromski*, *aerodinamičan* itd.)“

Babić i Moguš u *Hrvatskome pravopisu* (2011: 57) navode:

Sastavljeno se pišu imenice kojima je prvi dio: riječ *auto*, *foto*, *kino*, *radio*, *video* tvore prvi dio složenice, a nisu samostalne riječi (bez obzira na različita značenje dijela *auto-*, *audio-*, *foto-*, *kino-*, *radio-*): *autocesta*, *autobiografija*, *autokritika*, *automehaničar*, *autosugestija*, *audiovizualan*, *fotoaparatus*, *fotosinteza*, *kinopredstava*, *radiopostaja*, *videoklub*, *videoprogram*.

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u svome *Hrvatskom jezičnom savjetniku* (1999: 241) vezanim leksičkim morfemom naziva

prvi ili drugi dio imenične složenice koji ima leksičko značenje, ali ne dolazi samostalno, npr. makro- u markokozmos ili -logija u terminologija. Vezani leksički morfemi većinom su tuđega podrijetla, latinskoga ili grčkoga, a oni koji dolaze u prvome dijelu završavaju samoglasnikom o, npr. *bio-*, *fito-*, *zoo*, rijetko kojim drugim, npr. e u *tele-*. Zovu ih i vezane osnove. Pišu se sastavljeno s leksemom uz koji dolaze: auto- koji se odnosi na automobil (automobilski): autocesta, autoservis.

2. METODOLOGIJA RADA

U ovome radu nastojalo se utvrditi piše li se vezani leksički morfem na području triju županija: Hercegovačko-neretvanske, Zapadnohercegovačke i Hercegbosanske te na internetskim portalima *Večernji.ba* i *Dnevni.ba* u skladu s normom. Dakle, korpusi za ovo istraživanje bili su baza podataka u kojoj se nalaze registrirani obrtnički i ugostiteljski objekti te navedeni portali.

Iz baze podataka u kojoj se nalaze registrirani obrtnički i ugostiteljski nazivi na području triju hercegovačkih županija u kojima su većina govornika pripadnici hrvatskoga jezika, a koja ima više od 10 000 jedinica, metodom apstrakcije izdvojili su se oni objekti koji u svome nazivu sadrže vezani leksički motiv. U radu se pomoću metoda analize, usporedbe, klasifikacije, a kasnije i sinteze pokušalo doći do znanstveno relevantnih podataka.

Metodom analize izdvojili su se vezani leksički morfemi u nazivlju, a zatim su se se, nakon što se složenice klasificiraju prema županijama, računalnim postupkom obradili postotci istih. Nakon toga učinjene su statistička analiza i usporedba po županijama.

U drugome dijelu istraživačkoga rada pretraženi su internetski članci na portalima *Večernji.ba* i *Dnevni.ba* kako bi se analizirao način pisanja složenica koje u prvome dijelu imaju sastavnicu *korona-*. Posebno se analiziralo razdoblje pisanja složenica sa sastavnicom *korona-* u razdoblju početka nastanke epidemije i nakon što je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje sredinom ožujka 2021. godine izradio *Pojmovnik korona-*

virusa koji je na svojim platformama objavio i Nacionalni stožer civilne zaštite, a danas je dostupan na mrežnim stranicama (jezik.hr/koronavirus). Analiziran je manji broj članaka (do deset za razdoblje do ožujka 2021. godine), a do deset nakon razdoblja objavljivanja *Pojmovnika*, u skladu s opcijama pretraživanja na navedenim internetskim portalima.

U zaključku rada metodom sinteze objedinili su se rezultati ovoga mikroistraživanja.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U bazi podataka primijećena su tri načina bilježenja tvorenica koje u svome sastavu imaju vezni leksički morfem: sastavljeno, nesastavljeno i sa spojnicom. Slijedi pregled pisanja tvorenica s vezanim leksičkim morfemom po županijama:

Tablica 1.

	AUTO (sastavljeno)	AUTO (nesastavljeno)	AUTO (sa spojnicom)
HNŽ	58,3 %	30,5 %	11,1 %
ZHŽ	70,37 %	22,2 %	7,4 %
HBŽ	52,3 %	28,5 %	19,04 %

Iz priloženih se tablica vidi da se u sve tri županije najveći broj tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem pišu sastavljeno, no broj tvorenica koje se pišu nesastavljeno ili sa spojnicom nije zanemariv. U pisanju tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem ne postoji dvojba: pravopisi kažu da se takve tvorenice pišu sastavljeno i nema drugoga rješenja. U skladu s tim može se reći da su svi ostali načini pisanja tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem pogrešni i neispravni.

Kao što se moglo vidjeti, pravopisi i jezični savjetnici jednoglasni su: tvorenice se kojima je prvo dio vezani leksički morfem pišu sastavljeno. Ne postoji nikakvo drugo rješenje ili manje prihvatljivo rješenje.

Uočen je i nepravilan način bilježenja tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *foto-*. Znatno je manji broj tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *foto-*, nego tvorenica koje u sastavu imaju vezani leksički morfem *auto*.

Tablica 2.

	FOTO (sastavljeno)	FOTO (nesastavljeno)	FOTO (sa spojnicom)
HNŽ	0 %	50 %	50 %
ZHŽ	33,3 %	33,3 %	33,3 %
HBŽ	0 %	0 %	100 %

Za razliku od tvorenica s vezanim leksičkim morfemom koje u prvome dijelu imaju tvorenicu *auto-*, gdje se ipak najveći broj tvorenica piše sastavljeno, kod tvorenica s vezanim leksičkim morfemom *foto-* najmanji je broj tvorenica koje se bilježe sastavljeno. Iz priložene se tablice vidi da je podjednak broj tvorenica koje se pišu nesa-stavljeno ili sa spojnicom, odnosno neispravno. Ovdje su evidentirane tvorenice koje su nastale dodavanjem dvaju prefiksoida imenici: *fotovideo studio*. Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Savjetničkome dijelu za takve tvorenice kaže sljedeće (2013: 141): „Sveze nastale dodavanjem dvaju prefiksoida imenici pišu se sastavljeno: *audiovideoprema*, *automotodruštvo*. Nije pravilno pisati *audio-* i *videoprema*.“

4. PISANJE PREFIKSOIDA KORONA-

Pandemija koronavirusa zadesila je svijet i, kako se kolokvijalno znalo reći, preko noći promijenila način življenja i donijela neko novo normalno.

Pandemija koronavirusa jasnije no ikada pokazala nam je pravo značenje izraza globalno selo – postalo je iznimno očito koliko smo svi na svijetu zapravo bliski i blizi jedni drugima te ovisni jedni o drugima. Zasigurno prvi (nadajmo se i

posljednji) put u svojim životima svjedočimo nedaći koja je do te mjere globalna. Epidemija se širi od zemlje do zemlje, a epidemiološke službe i vlade poduzimaju određene mjere kako bi je suzbili. Kao nikad dosad, gotovo svi na svijetu imaju iste strahove, svima je svakodnevica izmijenjena na dosad neviđen, ali svima sličan način, zbijaju se iste šale (i razumljive su svima, od Vuhana do New Yorka), a pritom se čini i da svi govore istim, nekim novim, jezikom (Despot, 2021: 1).

Stručnjaci iz svih područja morali su u vrlo kratkom vremenu odgovoriti na novu pojavu i pokušati ljudima objasniti uzroke, posljedice i kako usvojiti nove pojave u naš svakodnevni život. Taj zadatak nije zaobišao ni jezičnu struku, odnosno jezikoslovce. Promijenilo se ono o čemu govorimo, ali i način na koji govorimo.

Svjedočimo pojavi novih riječi, mnogim neologizmima koji se iznimno brzo šire zahvaljujući društvenim mrežama i ključnim riječima (*hashtagovima*), svjedočimo novim kombinacijama, uporabama i značenjima već postojećih riječi, ulasku medicinskoga žargona u opći jezik te očekivanim i manje očekivanim metaforičkim uokvirivanjima diskursa o koronavirusu (Despot, 2021: 1).

Najveće promjene bile su na leksičkome području, primjerice velik je broj riječi užega medicinskog područja postao dio općega leksika: *lokalna transmisija*, *nulti pacijent*, *oksigenacija*, *respirator*... Također i u vrijeme pandemije koronavirusa pojavili su se anglizmi koji su postali dio našega korpusa, primjerice: *koronafree*, *koronaparty*, *lockdown*, *shutdown* itd. kao i velik broj riječi koje su preuzimane doslovnim prevođenjem iz engleskoga jezika (*socijalna distanca* i *imunitet krda*).

Za vrijeme epidemije koronavirusa pojavio se velik broj tvorenica s prefiksoidom *korona-*. U teorijskome dijelu rada objašnjeni su načini pisanja vezanih leksičkih morfema, odnosno analizom gramatika, pravopisa i rječnika utvrđeno je da su suglasni u tome da je jedini način pisanja

vezanih leksičkih morfema sastavljeno, kao jedna riječ.

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje reagirao je vrlo brzo i objavili su *Pojmovnik koronavirusa* u kojemu su objašnjeni pojmovi koronavirus i njegov množinski oblik:

koronavirus (SARS-CoV-2)
jedan od sojeva virusa iz istoimene porodice koji prouzročuje koronavirusnu bolest, tj. COVID-19

koronavirusi
porodica virusa (Coronaviridae) koji imaju jednolančani DNK i lipidnu ovojnicu u obliku krune; mogu zaraziti ptice i sisavce, a u posljednje vrijeme i ljude.

Lada Badurina u intervjuu za *Svjetionik*, portal Studentskoga centra Rijeka, na pitanje kako je ispravno pisati tvorenicu koja u prvome dijelu ima prefiksoid *korona-*, odgovorila je: „Da, koronavirus je u redu. Korona se ovdje javlja kao prefiksoid, tj. samostalna riječ u funkciji prefiksa. Prefiksi se i prefiksoidi pišu sastavljeno s riječi uz koju dolaze. Tako se ponašaju i auto, video, audio, euro... u složenicama tipa autocesta, videoprijenos, audioopremu, eurozona...“
U objašnjenju Instituta za pojam koronavirusa piše sljedeće:

U stručnoj i široj općoj uporabi u hrvatskome su jeziku ustaljeni prilagođeni nazivi za viruse. Prema pravilu o pisanju stručnih naziva malim se početnim slovom pišu svi jednorječni nazivi te svi višerječni nazivi osim riječi koja je i sama ime ili posvojni pridjev izveden od osobnoga imena, npr. ebola, zika / virus zika, virus Zapadnoga Nila / zapadnonilski virus. U skladu s navedenim pravilom piše se i naziv virusa čiji je latinski naziv *Coronavirus* koji je uzročnik aktualne epidemije. U hrvatskome se standardnome jeziku taj naziv preporučuje pisati kao **koronavirus**, dakle fonetizirano i malim početnim slovom. Umjesto latinskoga naziva *Coronavirus*, koji se prema pravilu hrvatskome jeziku ne sklanja, pri-

lagođeni oblik koronavirus morfološki se može uklopiti i u sklonidbenu paradigmu hrvatskoga jezika (zaraza koronavirusom, mjere suzbijanja širenja koronavirusa), a s obzirom na to da koronavirus nije samo jedan, nego postoji više vrsta toga virusa, upotrebljava se i njegov množinski oblik koronavirusi.

U prvome dijelu istraživačkoga rada uočeno je da su u praksi uočena tri načina bilježenja tvorenicu koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem: sastavljeno, nesastavljeno i sa spojnicom (*autopraonica*, *auto praonica*, *auto-praonica*). Analizom internetskih novinskih članaka na portalima *Večernji ba.* i *Dnevni ba.* uočena su, također, tri načina pisanja tvorenicu koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *korona-*: sastavljeno, nesastavljeno i sa spojnicom. Prilikom pretraživanja na tražilicama na obama portalima prikazani su sljedeći rezultati:

Tablica 3.

	koronavirus	korona virus	korona-virus
Večernji ba.	„Pretragom 'KORONAVIRUS' je pronađeno više od 1000 rezultata“	„Pretragom 'KORONA VIRUS' je pronađeno 169 rezultata“	Nisu pronađeni rezultati, odnosno prikazuju se rezultati za pojam korona virus (op. a.)
Dnevni ba.	Utvrđeno je 9 članaka.	Utvrđeno je 9 članaka.	Utvrđeno je 9 članaka.

Portal *Večernjega lista* ima tražilicu koja omogućuje traženje u određenome vremenskom razdoblju. Prilikom analize razdoblja od 1. ožujka 2020. do 1. ožujka 2021. na tražilici je pronađeno 169 pojmova za način pisanja *korona virus*. Prvi je objavljen 5. ožujka 2020., a posljednji 13. veljače 2021. Prilikom pretraživanja u istome razdoblju za pojam *koronavirus* navodi se rezultat: „Pretragom 'KORONAVIRUS' je pronađeno više od 1000 rezultata“. Prvi je tekst objavljen 1. ožujka 2020. godine, a posljednji 1. ožujka 2021. Ističe se kako je zanimljivo da su u istome razdoblju objavljeni članci i s način pisanja *koronavirusa* i *korona virusa*, s tim da je u mnogo većemu bro-

ju korišten način pisanja kao sastavljene riječi. Daljnjom analizom utvrđeno je da u razdoblju od 1. ožujka 2020. do 1. ožujka 2021. objavljeno 2 700 članaka koji sadrže pojam *koronavirusa*, a u istome razdoblju 105 članaka koja sadrže pojam *korona virus*.

Nedostatak prilikom pretraživanja baze članaka za portal *Dnevni ba*. bio je taj što nema preglednu tražilicu kao portal *Večernjega lista*, odnosno ne prikazuje članke u traženu razdoblju pa prikazuju samo najnovije rezultate (razdoblje u kojemu su objavljeni ti članci), no unatoč tomu nedostatku, može se vidjeti da je način pisanja sa spojnicom (*korona-virus*), odnosno nesastavljeno (*korona virus*) bio u 2021. godini, a da se u člancima koji su objavljeni 2022. godine piše u skladu s normom, odnosno kao jedna riječ.

ZAKLJUČAK

U ovome su radu istraženi načini pisanja vezanih leksičkih morfema u nazivlju hercegovačkih obrtničkih i drugih objekata.

U prvome dijelu istraženi su načini pisanja vezanih leksičkih morfema *auto-* i *foto-* u trima županijama u kojima su stanovnici pretežito govornici hrvatskoga jezika. Statističkom obradom podataka dobiveni su rezultati koji pokazuju da se u sve tri županije najveći broj tvorenica koje u svome prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *auto-* piše sastavljeno. Već je rečeno da se gramatike, pravopisi i savjetnici slažu da je jedini ispravan način pisanja vezanih leksičkih morfema sastavljeno, kao jedna riječ.

U daljnjemu su istraživanju dobiveni podatci da se nazivi većine objekata u Hercegovačko-neretvanskoj županiji koji u svome nazivu imaju vezani leksički morfem *foto-* pišu u jednaku omjeru i sastavljeno i nesastavljeno (50 %). U Zapadnohercegovačkoj županiji podjednak je postotak tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *foto-* (33,3 %), a u HBŽ-u zabilježen je jedino način bilježena sa spojnicom (*foto-*). S obzirom na analizu pravopisa, priručnika i gramatika možemo zaključiti da je velik broj naziva napisan neispravno, nesastavljeno ili sa spojnicom.

U drugome dijelu istraživanja analizirana su

dva internetska portala koja pišu hrvatskim jezikom: *Večernji ba*. i *Dnevni ba*. Iz pretraženih članaka izdvojene su tvorenice koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *korona-*. Nakon pojave pandemije koronavirusa, kao što je već navedeno, jezikoslovci su vrlo brzo reagirali, pa je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje objavio *Pojmovnik koronavirusa* u kojemu je navedeno da se tvorenica koronavirus piše sastavljeno. U ovome dijelu istraživanja rezultati su bili raznoliki, a nedostatak je bio što su autori bili ograničeni na internetske portale dnevnih novina koje imaju i svoje tiskane publikacije. Nije poznato imaju li internetski članci navedenih dnevnih tiskovina lektora ili isti lektorira samo tiskana izdanja. Nadalje, pretraživač internetskoga portala *Večernjega lista* ima sustavnu tražilicu pomoću koje se određeni pojmovi mogu izdvojiti u posebnim razdobljima te je, nakon analize za razdoblje od ožujka 2020. do ožujka 2021., utvrđeno da je znatno veći broj tvorenica napisan ispravno (*koronavirus*), čak 85 % više.

Pretraživač *Dnevno.ba* nema preglednu tražilicu pa prikazuju samo najnovije objavljene članke (po devet članaka), ali je i iz toga nedostatnoga uzorka vidljivo da su do 2021. godine pronađeni samo rezultati pisanja sa spojnicom (*korona-virus*), a u 2022. godini piše se kao jedna riječ (*koronavirus*). Smatra se da bi trebali poštivati pravila o vezanim leksičkim morfemima, odnosno pisati ih sastavljeno jer su jezikoslovci složni u tome da je to to jedini ispravan način, ne postoji način koji je više ili manje prihvatljiv u normativnim priručnicima, gramatikama i pravopisima. Također, autori smatraju da bi se drugi dio ovoga istraživanja mogao proširiti i detaljnije razraditi, posebno da uzorak bude iz tiskanih dnevnih izdanja kako bi analizirani članci bili u sličnu omjeru te kako bi bili sigurni da su analizirani članci lektorirani.

Također, smatraju da bi zanimljivo istražiti način pisanja ostalih tvorenica koje u prvome dijelu imaju vezani leksički morfem *korona-*, način pisanja njegove pokrate kao i učestalost uporabe riječi stranoga podrijetla u svezi s pandemijom koronavirusa koje su postale dio aktivnoga leksika, a za koje u hrvatskome jeziku postoje njihove hrvatske inačice.

POPIS LITERATURE

- Anić, Vladimir, 2007., *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, Novi liber i Jutarnji list.
- Babić, Stjepan, 1991., *Tvorba riječi u hrvatskome standardnome jeziku*, Zagreb, Hazu.
- Babić, Stjepan, Moguš, Milan, 2011., *Hrvatski pravopis*, Zagreb, Školska knjiga.
- Barić, Eugenija i dr., 1997., *Hrvatska gramatika*, Zagreb, Školska knjiga.
- Barić, Eugenija i dr., 1999., *Hrvatski jezični savjetnik*, Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Frančić, Anđela, Hudeček, Lana, Mihaljević, Milica, 2006., *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnome jeziku*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.
- Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, „Pojmovnik koronavirusa“, *Jezik.hr*; <<https://jezik.hr/koronavirus>> (26. svibnja 2022.).
- Jozić, Željko i dr., 2013., *Hrvatski pravopis*, Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Klaić, Bratoljub, 1990., *Rječnik stranih riječi*, Zagreb, Nakladni zavod MH.
- Opačić, Nives, 2009., *Reci mi to kratko i jasno: hrvatski za normalne ljude*, Zagreb, Novi Liber.
- Samardžija, Marko, 2011., *Hrvatski jezik 4: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Zagreb, Školska knjiga.
- SC RI, „Hrvatski jezik u doba korone: Sa stranim riječima uvijek problemi, no može li zatvaranje biti zamjena za lockdown? – prof. dr. sc. Lada Badurina“, *Svjetionik*, 8. travnja 2021.; <<https://svjetionik.scri.hr/djelatnici/hrvatski-jezik-u-doba-korone-sa-stranim-rijecima-uvijek-problemi-no-moze-li-zatvaranje-biti-zamjena-za-lockdown-prof-dr-sc-lada-badurina/>> (18. svibnja 2022.).

BOUND LEXICAL MORPHEMES: HOW THEY ARE WRITTEN IN DIFFERENT COUNTIES (HNŽ, ZHŽ, HBŽ) AND IN THE INTERNET NEWS ARTICLES?**ABSTRACT**

Man lives in a world where certain terms correspond to certain contents. When we encounter some new content, a new expression is also found. Most often, new expressions are created from words that are already familiar to us. In the formation, some bases do not come as the bases of independent words, but come only in the formation of compounds (in its first or second part) and are called bound lexical morphemes. They can appear in place of prefixes or suffixes, so they are designated as prefixoids or suffixoids. Analysis of grammar, spelling, and language tips has established that in the Croatian language bound lexical morphemes (prefixoids) are written together, as one word.

This work aimed to determine how bound lexical morphemes are written in the territory of three Herzegovina counties (Herzegovina-Neretva, West Herzegovina, and Herzeg-Bosnia), or whether they are written following the norm of the Croatian standard language. The related lexical morphemes auto- and foto- were extracted from the database of registered craft and catering establishments and the *Večernji.ba* and *Dnevni.ba* portals.

In the second part of the research paper, online newspaper articles containing the term corona and its derivatives were analyzed in the period from March 2020 to March 2021, because the formations that have the component corona in the first part are also written as bound lexical morphemes, compound.

Keywords: bound lexical morpheme, prefixoid, suffixoid, derivative